

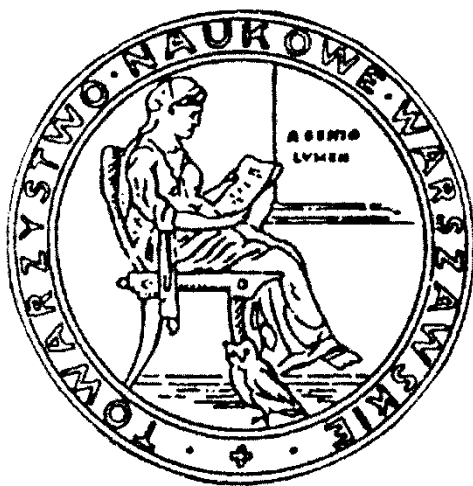
TWARDOWSKI

Myśl, mowa i czyn

TWARDOWSKI

MYŚL, MOWA I CZYN

TOWARZYSTWO NAUKOWE WARSZAWSKIE

KAZIMIERZ TWARDOWSKI

MYŚL, MOWA I CZYN
PISMA WYBRANE

MISCELLANEA

pod redakcją
Anny Brożek i Jacka Jadackiego

Część I

Société des Sciences et des Lettres de Varsovie
BIBLIOTHÈQUE DES PHILOSOPHES 4

© Copyright by Anna Brożek, Jacek Jadacki & Copernicus Center Press, 2012

Adiustacja i korekta
Maria Szumska

Projekt okładki i stron tytułowych:
Mariusz Banachowicz

Projekt typograficzny:
Mirosław Krzyszkowski

Skład:
MELES-DESIGN

Ze względu na specyfikę wydania zastosowano swoiste (nie zawsze zgodne z przyjętymi w innych pozycjach naszego wydawnictwa) zasady redakcyjne i typograficzne.

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Warszawski ze środków przekazanych przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej w ramach programu Homing Plus oraz Funduszu Badań Statutowych Instytutu Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego

ISBN 978-83-7886-004-4

Kraków 2013

Wydawca: Copernicus Center Press Sp. z o.o.,
pl. Szczepański 8, 31-011 Kraków,
tel/fax (+48) 12 430 63 00
e-mail: marketing@ccpress.pl
www.ccpress.pl

Spis treści

PRZEDMOWA	9
1. LOGIKA I GRAMATYKA	17
1.1. Pojęcie logiki jako nauki o prawdziwości sądów	17
1.2. O przesądach naukowych [1895/1992] ¹	23
1.3. O formalizmie logicznym w myśleniu [abstrakt] [1901]	27
1.4. Teoria sądów [1902–1903/1996]	28
+1.5. Krótki zarys logiki. Cz. I–II [program] [1904] ²	53
1.6. O przesądach [1905–1906/1992]	53
1.7. Niezależność myśli [1906/1996]	63
1.8. O idio- i allogenetycznych teoriach sądu [z dyskusji] [1907]	74
1.9. O prawdzie formalnej [autoreferat] [1922–1923]	75
1.10. Przedmowa. [Do:] <i>O istocie pojęć</i> [1924]	77
2. EPISTEMOLOGIA I PSYCHOLOGIA	79
2.1. Idea i percepcja. Z badań epistemologicznych nad Kartezjuszem [1892; wyd. pol. 1976]	79
2.2. Filozofia współczesna o nieśmiertelności duszy [1895]	107
2.3. Metafizyka duszy [1895]	119
2.4. Psychologia wobec fizjologii i filozofii [autoreferat] [1897–1898, 1914]	134
2.5. <i>Wyobrażenia i pojęcia</i> [autoreferat] [1897–1898]	135

¹ Dаты po poszczególnych tekstach oznaczają tutaj albo rok pierwszego wydania (jeśli tekst został opublikowany za życia autora), albo rok wygłoszenia (dla pozostałych tekstów); w tym drugim wypadku po ukośniku podany jest rok pierwszego wydania [przyp. nasz – A.B. i J.J.].

² Żadnej wersji tekstów, których tytuły w spisie treści oznaczone są krzyżykiem (+), nie udało się odnaleźć [przyp. nasz – A.B. i J.J.].

2.6. Czy człowiek pierwotny był podobny do współczesnych nam dzikich? [abstrakt] [1900]	137
2.7. W sprawie klasyfikacji zjawisk psychicznych [autoreferat] [1900].....	137
2.8. O sile uczuć [abstrakt] [1900]	139
+2.9. Zarys psychologii. Cz. I–III [program] [1901–1902]	140
+2.10. O pamięci [program] 1905].....	141
+2.11. Psychologia uczuć [program] [1907].....	141
2.12. Psychologia myślenia [1908–1909/1993]	141
2.13. Psychologia pod względem metodologicznym [abstrakt] [1910] ..	173
2.14. Nauki humanistyczne a psychologia [1912/1976].....	174
2.15. Teoria poznania [1924–1925/1975].....	185
2.16. Przykład wpływu wyobrażeń słuchowych na wzrokowe [1927]. . .	253
 3. ESTETYKA I ETYKA	259
3.1. O estetyce eksperymentalnej [abstrakt] [1899]	259
3.2. Z estetyki muzyki [abstrakt] [1899].....	260
+3.3. Aforyzmy o kierunkach etycznych [1903]	266
3.4. Etyka i prawo karne wobec zagadnienia wolności woli [1904–1905/1983]	267
3.5. <i>Wykłady z etyki</i> . Cz. I–III [1905–1924/1971–1974]	309
3.6. O patriotyzmie [1919]	436
 4. METODOLOGIA I DYDAKTYKA.....	457
4.1. Wykład wstępny w Uniwersytecie Lwowskim [1895/1994].....	457
4.2. Indukcja w metafizyce [abstrakt] [1897]	468
4.3. Jak i czego należy się uczyć? [abstrakt] [1899].....	469
4.4. O łacinie i grece [1902]	475
4.5. Wychowanie i nauka [1904]	481
4.6. Co to jest filozofia i po co się jej uczymy? [1904].....	484
4.7. W niewoli niemieckiej [1908]	489
4.8. Wypowiedź w sprawie zmniejszenia ilości godzin nauki propedeutyki filozofii w gimnazjach [1910]	501

4.9. Przedmowa. Wstęp. Wskazówki dla kandydatów. [W:] „Przepisy egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich” [1911].	501
4.10. Historyczne pojęcie filozofii [autoreferat i głos w dyskusji] [1912].	507
4.11. Dlaczego wiedza jest potęgą? [1912/1976].	510
4.12. Pojęcie filozofii [1914].	523
4.13. Pojęcie wychowania [abstrakt] [1914].	523
4.14. Program nauczania psychologii w szkole średniej [1921].	524
4.15. Konkurs dla studentów filozofii [1921–1922].	529
4.16. Więcej filozofii! [1932].	530
4.17. „Ankieta” i „kwestionariusz” [1932].	536
 5. HISTORIA FILOZOFII	539
A. OKRESY STARSZE	539
5.1. O stosunku filozofii greckiej do indyjskiej [abstrakt i głos w dyskusji] [1896].	539
5.2. Sokrates [1931].	540
5.3. O filozofii średniowiecznej [program] [1905–1906].	546
5.4. O filozofii średniowiecznej wykładów sześć [autoreferat] 1910].	546
5.5. Filozof Leibniz o Polsce [abstrakt] [1916].	547
5.6. Od tłumaczy. [W:] David Hume, <i>Badania dotyczące rozumu ludzkiego</i> [1905–1928].	549
5.7. Filozofia w XIX wieku [abstrakt] [1902].	550
5.8. Przedmowa. [Do:] Oswald Külpe, <i>O zadaniach i kierunkach filozofii</i> [1899, 1910].	557
5.9. Wstęp. [Do:] Hans Vaihinger, <i>Filozofia Nietzschego</i> [1904].	559
 B. OKRES BIEŻĄCY.	560
5.10. Ruch filozoficzny we Lwowie [1] [1902].	560
5.11. Ruch filozoficzny we Lwowie [2] [1904].	563
5.12. Z Kongresu Psychologii Eksperymentalnej w Giessen [1905].	566
5.13. Filozofia w encyklice <i>Pascendi dominici gregis</i> [abstrakt] [1909].	586
5.14. Sprawozdanie z obrad Sekcji Filozoficznej XI Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich [1911].	586

5.15. O odparciu relatywizmu przez ks. A. Tylkowskiego [abstrakt] [1913].....	594
5.16. I Polski Zjazd Filozoficzny [1922–1923]	595
5.17. Po I Polskim Zjeździe Filozoficznym [1922–1923]	597
5.18. II Polski Zjazd Filozoficzny [1926–1927].....	602
5.19. Po II Polskim Zjeździe Filozoficznym [1926–1927].....	604
5.20. Wstęp. [Do:] <i>Księga Pamiątkowa I Polskiego Zjazdu Filozoficznego</i> [1927].....	610
5.21. VI Międzynarodowy Zjazd Filozoficzny [1928–1929]	615
5.22. III Polski Zjazd Filozoficzny [1937]	633
SKOROWIDZ IMIENNY	641